

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

7 בדצמבר 2020

858

כ"א בכסלו התשפ"א

עמוד

הצעת חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות (תיקון מס' 19) (שלילת אפוטרופסות מהורה בשל עבירה פלילית חמורה), התשפ"א-2020..... 24

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי של הכנסת:

הצעת חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות (תיקון מס' 19) (שלילת אפטרופסות מהורה בשל עבירה פלילית חמורה), התשפ"א-2020*

- הוספת סעיף 27א¹. בחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות, התשכ"ב-1962¹, אחרי סעיף 27 יבוא:
- "שלילת אפטרופסות מהורה שהורשע או הואשם בעבירה פלילית חמורה
- א27. (א) הורה שהורשע בביצוע עבירה מהעבירות המנויות להלן, תישלל אפטרופסותו על ילדו הקטין:
- (1) עבירת רצח או ניסיון לרצח של ההורה השני או של אחד מילדיו של מבצע העבירה;
- (2) עבירת אינוס או מעשה סדום באותו קטין.
- (ב) הורה שהוגש נגדו כתב אישום בשל ביצוע עבירה מהעבירות המנויות בסעיף קטן (א), תישלל אפטרופסותו על הקטין זמנית עד סיום ההליך הפלילי נגדו.
- (ג) אין בהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) כדי לגרוע מחובות אחרות של הורים לילדיהם או מחובות הנובעות מקשר זה לפי כל דין, לרבות תשלום מזונות, וכן מזכות הקטין לרשת את ההורה שנשללה אפטרופסותו עליו.
- (ד) (1) בית המשפט רשאי, לבקשת הורה שנשללה אפטרופסותו על ילדו לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), להורות כי הוראות אותם סעיפים קטנים לא יחולו לגביו, כולן או חלקן, ככלל או לעניין מסוים, אם מצא כי מתקיימות נסיבות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות זאת וכי הדבר הוא לטובת הקטין.

ד ב ר י ה ס ב ר

ומעשה סדום, שהן עבירות חמורות שנמצאות ברף הגבוה ביותר של עבירות מין.

בשל כך, מוצע לקבוע כי תישלל מהורה האפטרופסות על ילדיו הקטינים אם הוא הורשע בביצוע עבירת רצח, רצח בנסיבות מחמירות או ניסיון לרצח כלפי ההורה השני או כלפי אחד מילדיו הקטינים. אם הורשע ההורה בעבירת אינוס או מעשה סדום - תישלל האפטרופסות על הקטין שנפגע. עוד מוצע לקבוע כי הורה שהוגש נגדו כתב אישום בשל ביצוע עבירה כאמור, תישלל האפטרופסות

סעיף 27 לחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות, התשכ"ב-1962, מסמיך את בית המשפט לשלול מהורה את האפטרופסות על ילדו או להגבילה בנסיבות הקבועות בחוק. במקרה שבו הואשם או הורשע הורה בעבירת רצח או בניסיון לרצח, ניתן לשלול את האפטרופסות על הקטין רק אם ההורה השני או האפטרופוס של הקטין יזמו הליך לפי החוק והתקיימו נסיבות להכרזה על הקטין כקטין נזקק לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960, אף שבמרבית המקרים האמורים טובת הקטין מחייבת זאת באופן מיידי ואוטומטי. כך גם בנוגע לעבירות אינוס

* הצעות חוק מס' פ/2333/23 (מספר פנימי: 2147776) ר"פ/23/2429 (מספר פנימי 2148547); הועברו לוועדה ביום ט' בכסלו התשפ"א (25 בנובמבר 2020).

¹ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120; התשע"ו, עמ' 798.

(2) אין בפנייה לבית המשפט בבקשה לפי פסקה (1) כדי לעכב את שלילת האפוטרופסות מההורה לפי הוראות סעיפים קטנים (א) או (ב), כל עוד לא הורה בית המשפט אחרת.

(ה) בסעיף זה -

"הורשע" - לרבות נאשם שבית המשפט קבע כי ביצע את העבירה או שבית המשפט מצא כי עשה את מעשה העבירה לפי סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991²;

"הליך פלילי" - החל מהגשת כתב אישום וכל עוד הנאשם לא זוכה מהעבירות שבהן הואשם או שבית המשפט לא קבע כי הוא לא ביצע את העבירות כאמור או לא הייתה חזרה מהאישום;

"חוק העונשין" - חוק העונשין, התשל"ז-1977³;

"אינוס" - עבירה לפי סעיף 345 לחוק העונשין;

"מעשה סדום" - עבירה לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין;

ד ב ר י ה ס ב ר

את המצב המשפטי שיחול על אפוטרופסותו של הורה שהורשע בעבר בעבירות האמורות בהצעת החוק או של הורה שביצע את העבירה לפני כניסת החוק לתוקף ושההליך הפלילי נגדו עדיין מתנהל;

2. לתת סיוע משפטי להורה הנפגע, לאפוטרופוס אחר של הקטין ולקטין הנפגע בהליכים שמתנהלים לפי הוראות סעיף 27א(ד) המוצע;

3. לקבוע הסדר שיקנה שיקול דעת לבית המשפט לשלול אפוטרופסות של הורה פוגע במקרים של עבירות מין ועבירות אלימות חמורות בתוך המשפחה;

4. לקבוע הגבלות שונות על השימוש בסעיף 27א(ד) המוצע, המאפשר להורה הפוגע להגיש בקשה להשבת האפוטרופסות על הקטין, ובכלל זה צמצום מספר הבקשות המרבי שיוכל ההורה להגיש לבית המשפט או הגבלה על הגשת בקשות חוזרות כך שההורה הפוגע יוכל לשוב ולהגיש בקשה רק בחלוף פרק זמן מסוים מהחלטה בבקשתו הקודמת, והכול כדי למנוע את האפשרות לשימוש לרעה בסעיף זה.

שלו על הקטין זמנית עד סיום ההליך הפלילי נגדו.

שליטת האפוטרופסות על פי ההסדרים האמורים תהיה אוטומטית, אולם בית המשפט יהיה רשאי להורות, לבקשת ההורה שממנו ששללה האפוטרופסות, כי ההורה ימשיך לשמש אפוטרופוס של הקטין על אף ההרשעה או הגשת כתב האישום, בהתקיים נסיבות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות את הותרת האפוטרופסות על הקטין וכאשר החלטה כאמור היא לטובת הקטין.

כמו כן, מוצע להבהיר כי שלילת אפוטרופסותו של הורה זמנית או לצמיתות אינה גורעת מחובות אחרות של ההורה כלפי ילדו, לרבות תשלום מזונות, וכן אינה גורעת מזכויות ירושה המוקנות לקטין ומזכויות המגיעות לקטין מהמוסד לביטוח לאומי.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תשקול הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי סוגיות נוספות, ובכלל זה:

1. להוסיף הוראת תחולה והוראת מעבר שיבהירו

² ס"ח התשנ"א, עמ' 58.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

”ניסיון לרצח” - עבירה לפי סעיף 305 לחוק העונשין;
”רצח” - עבירה לפי סעיפים 300(א) או 301 לחוק העונשין.”

ד ב ר י ה ס ב ר

מתוך הבנה שברוב המקרים האמורים קשר כזה עשוי לפגוע בקטין ובטובתו. לפיכך, מוצע לקבוע כי אדם אחר ישמש אפטרופוס של הקטין וידאג לכל צרכיו, לרבות לשלומם הפיזי והנפשי.

השפעה על זכויות הילד

הצעת החוק נועדה להגן על טובת קטינים שנפגעו עקב ביצוע עבירות חמורות של רצח וניסיון לרצח, וכן עבירות אינוס או מעשה סדום. על פי המוצע, ההורה הפוגע לא יוכל להמשיך להיות אפטרופוס של הקטין,

יוזמים: חברי הכנסת גדעון סער, עודד פורר, יוליה מלינובסקי קונין, קרן ברק, מאי גולן, מיכל וונש,
תמר זנדברג, ע'דיר כמאל מריח, מרב מיכאלי, תהלה פרידמן, קטי קטרין שטרית,
עאידה תומא סלימאן, יבגני סובה, אלי אבירד, אלכס קושניר